

Київський університет
імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд
імені Антона Макаренка

ISSN 2078-1687

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

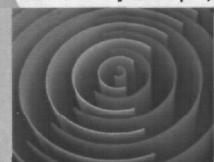
ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕСЬ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК
2
2014

- ПЕДАГОГІКА
- ПСИХОЛОГІЯ

Заснований у 2002 році

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд імені Антона Макаренка

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕСЬ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Збірник наукових праць
Заснований у 2002 році

Випуск 2

Київ
ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС»
2014

ББК 74.00

УДК: 378

П 24

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Київського університету імені Бориса Грінченка
від 24 квітня 2014 року, протокол № 4.

Засновники:

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд імені Антона Макаренка

*Збірник наукових праць видається з
благодійного метою і розповсюджується
безкоштовно*

Реєстраційне свідоцтво
KB № 5608 від 12.11.2001 р.

ISSN – 2078-1687

Адреса редакції:

04212, м. Київ, вул. Тимошенка, 13-б
Телефони:

Головний редактор –
(044) 426-84-05 (Київ)
E-mail: ndl.osv@kubg.edu.ua

Заступник головного редактора:
(044) 272-15-83 (Київ)

Головний редактор:

Світлана СИСОЄВА;
Людмила ХОРУЖА (заст. гол. ред.),
Ольга БЕЗПАЛЬКО,
Надія ЧЕРНУХА,
Сергій БОЛТІВЕЦЬ,
Станіслав КАРАМАН,
Людмила КОЗАК (відп. секретар),
Ольга ЛОЗОВА,
Світлана МАРТИНЕНКО,
Віктор ОГНЕВ'ЮК,
Ольга ОЛЕКСЮК,
Неоніла ПОБІРЧЕНКО,
Оксана СЕРГЄЄНКОВА,
Ірина СОКОЛОВА,
Тамара ЯЦЕНКО,
Георгій БАЛЛ

Комп'ютерний набір:
Ілона Тригуб

Збірник наукових праць з теорії і практики педагогічного процесу адресовано науковцям, студентам, викладачам вищих навчальних закладів, керівникам та вчителям середніх загальноосвітніх шкіл, магістрантам, аспірантам, докторантам, слухачам закладів післядипломної педагогічної освіти, всім, хто цікавиться проблемами організації педагогічного процесу в закладах освіти різних типів і рівнів акредитації.

Збірник наукових праць включено ВАК України до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з педагогіки та психології (Затверджено постановою президії від 14.10.2009 р. № 1-05/4 бюллетень ВАК України № 11, 2009; наказ ВАК України від 25 червня 2011 р. № 626 бюллетень ВАК України № 8, 2011).

ЗМІСТ

Частина I	
ТЕОРІЯ ПЕДАГОГЧНОГО ПРОЦЕСУ	5
Лодатко Є. О.	
СТРУКТУРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	5
Резван О. О.	
РЕФЛЕКСИВНА САМООЦІНКА ОСОБИСТИХ РЕСУРСІВ СТУДЕНТІВ.....	9
Суслов Т. О.	
МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ	13
Частина II	
ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГЧНОГО ПРОЦЕСУ	17
Білецька Г. А.	
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	17
Мельничук Т. Ф.	
ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДШИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	23
Кісельєва О. Г.	
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ НОМЕНКЛАТУРИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	28
Семененко І. Є.	
ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	33
Березюк В. П.	
ПРОГАЛИНИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ТАКТИКИ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ...	36
Частина III	
УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГЧНИМ ПРОЦЕСОМ	41
Нідзієва В. А.	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	41
Візнюк В. В.	
НАСТАНОВА ЯК ПЕДАГОГЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ У МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	45
Павинська Н. А.	
ВЕДЕННЯ ДІЛОВОДСТВА ЗІ СТУДЕНТСЬКИХ СПРАВ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСПЕКЦІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ).....	49
Частина IV	
ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПЕДАГОГЧНОГО ПРОЦЕСУ	55
Козак Л. В.	
СПЕЦИФІКА ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ	55

Волкова Н. І. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	61
Нітенко О. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВА.....	65
Лук'яненко В. В. ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З АНГЛІЙСЬКОЮ МОВІ	70
Частина V КОМПЕТЕНТНІСНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ.....	76
Кульбашна Я. А. ЗНАЧУЩІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ.....	76
Рибінська Ю. А. ДІАГНОСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ.....	82
Частина VI ЗАРУБІЖНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД	87
Сисоєва С. О. ПРОБЛЕМИ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ПОЛЬСЬКИХ УЧЕНИХ	87
Мосьпан Н. В. МАРКЕТИЗАЦІЯ ТА ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ. 92	
Литвин Л. В. КОНЦЕПЦІЯ Ф. ФРЬОБЕЛЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСВІТИ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У НІМЕЧЧИНІ (XIX СТ.).....	96
Логуш Л. Г. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	100
Частина VII ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ	104
Побірченко Н. А. КОНСУЛЬТАЦІЙНІ МОДЕЛІ СПІЛКУВАННЯ В ОСВІТОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ ...	104
Гончар А. М. ПСИХОЛОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В УЧНІВ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ	107
Чиханцова О. А. ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДО ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ	111
АВТОРИ ВИПУСКУ	118
ПАМ'ЯТКА АВТОРУ	120
ДО ВІДОМА ЧИТАЧІВ	121

Частина VII

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 373.5:614.2

Н. А. Побірченко

КОНСУЛЬТАТИВНІ МОДЕЛІ СПІЛКУВАННЯ В ОСВІТОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ

Освітологічний простір в шкільному навчанні розширює особистісно-діяльнісний потенціал вчителя, надійно тримає пізнавальну самостійність учнів в активному здоров'язбережувальному стані. У статті представлено науково-практичний досвід, який стосується переосмислення сутності змісту і форм спілкування вчителя з учнями на уроках, у проведенні позакласних та позашкільних заходів, що орієнтовані на збереження здоров'я.

Ключові слова: здоров'язбережувальний стан; консультаційні моделі; освітологічний простір; практика збереження здоров'я на засадах спілкування.

Вступ. Словообраз «освітологічний простір» нерідко вживається в змісті інноваційних змін, зокрема таких, що відбуваються у розумінні людиною цінностей здоров'я. Особливими є зміни, що діють в переходах закону нерівномірності розвитку інтелектуальних здатностей людини до уніфікації її пізнавальної самостійності, суб'єктності у ставленні до природи, до збереження доброзичливості в між особових стосунках. За результатами аналізу внесок таких змін у сферу шкільного навчання доказовою стає позиція, що завдяки професіоналізму керівництва, вчителів та їх партнерських взаємин з громадськістю, родинами учнів ефективно поєднуються зусилля різних наук в реалізації інноваційних досягнень в практиці сучасної освіти.

Помітну роль у внесенні інноваційних змін освіті в шкільне навчання виконують наукові підходи до спілкування вчителя з учнями в різних цільових орієнтирах їх змісту. Зміна змісту, форм спілкування вчителя з учнями як науково-практичного механізму з перспективою на створення освітологічного простору поширюється на всі сторони життедіяльності школярів.

У науковий обіг поняття «освітологія» введено українським психологом Анатолієм Фурманом. Освітньо-наукові цінності дослідження освітології в модернізації освіти визначено академіком Віктором Огнєв'юком. За визначенням академіка Василя Кременя «Освіта в цілому – це поле комплексних досліджень, міждисциплінарного підходу й системного аналізу, оскільки вона є системним об'єктом» (Кремень В. Г., 2010, с. 4).

Згідно теоретичних думок видатних вчених про феномен освіти жодна з наук неспроможна охопити усю сферу освіти, «тому цілком закономірним є поява нового наукового напряму, спрямованого на інтегроване дослідження сфери освіти – освітології». «Освітологія має інтегрувати усі

напрями наукових досліджень у сфері освіти й запропонувати новітні шляхи розвитку освіти, що без перебільшення стала сферою цивілізаційного творчества» (Огнєв'юк В. О., 2012, с. 117-129).

Одним із пріоритетних напрямів діяльності керівників, вчителів школи у системі освіти є організація психолого-педагогічних умов для збереження здоров'я учнів, молоді, громадськості, всього суспільства.

Мета статті полягає в обґрунтованні функціонального та особистісного підходу до організації вчителем спілкування з учнями на засадах консультивативної взаємодії.

Концептуальну ідею статті складає авторське відкриття нових можливостей спілкування вчителя у збереженні здоров'я учнів. Особистий внесок автора статті полягає у розробці консультивативних моделей спілкування. Реалізацію таких моделей вчитель зможе здійснювати на провідних засадах освітології та в умовах освітологічного простору. Такий освітологічний простір в загальній освіті школі організовується як здоров'язбережувальне навчально-виховне середовище. Зміст консультивативних моделей спілкування вчителя з учнями, організаційні форми його реалізації зосереджені на наукових принципах освітології, практичних засадах, пов'язаних із економічними знаннями.

Моделі консультаційного спілкування. Засвоєні учнями економічні знання, уміння, навички інтегруються та засвоюються як інструмент збереження здоров'я шляхом поєднання із знаннями навчальних шкільних предметів – хімії, біології, природознавства тощо. До інтелектуального змісту таких знань доповнюється зміст інформаційного матеріалу, який учні самостійно відшукують в різних відповідних джерелах. Таким чином, консультаційні моделі спілкування вчителя з учнями – це інноваційний науковий інструментарій,

що утворюється на основі між предметних зв'язків. Консультаційну модель спілкування (КМС) розглянуто як стимульну цілепокладальну основу сприйняття учнями нової інформації про власне здоров'я та пізнання ними освіто логічного простору.

Моделі консультаційного спілкування – це теоретично та методологічно визначена практика ознайомлення учнів з науками, в яких досліджується здоров'я збережувальне середовище та людина як суб'єкт його формування. У розробці наукового змісту таких завдань рекомендовано дотримуватись наступних підходів:

- психологічний – виявлення індивідуально-особистісних якостей, властивостей учнів з метою управління їх відображеннями середовищем: уявленнями, відчуттями, волею, думками тощо;
- екологічний – створення умов для пізнаття навколошнього середовища, вивчення інформаційних сигналів і реакцій, виділення фактів середовища, які викликають стрес. Попередженню таких стресових станів учнів сприяють уміння користуватися методами засвоєння знань здоров'я, які описуються в шкільних навчальних предметах. Про ставлення до природи, до власного душевного стану, фізичного здоров'я учні дізнаються з різних інформаційних джерел;
- економічний – забезпечує розвиток раціонального мислення у ставленні учнів до грошей, до здоров'я як до життєвої цінності. Економічний підхід сприяє засвоєнню учнями ролей суб'єкта та ініціатора партнерської діяльності у збереженні природи. Економічні знання, уміння користуватися правилами і вимогами раціональної взаємодії з природним, соціальним, штучним оточенням складають зміст консультаційного спілкування;
- педагогічний (дидактичний) – методами, прийомами та стилями управління пізнавальним пошуком учнів, їх мотивами та спонуканнями до активного самостійного мислення, що стосуються дотримання правил збереження здоров'я;
- фізіологічно-гігієнічний – привчання учнів до дотримання організаційно-фізіологічної культури та гігієни, розкриття фізіологічних механізмів в поясненні психічних станів і природних явищ виникнення стану нездоров'я;
- психосоматичний – привчає учнів здійснювати систематизацію інформаційних сигналів, що надходять від поведінки, стану здоров'я та від спілкування з людьми про здоров'я;
- управлінський – дотримання принципів, методів, організаційних форм, технологічних прийомів у впливах на здоров'я збережувальні процеси;
- соціальний – конкретне виявлення вчителем сумісно з учнями суспільних відношень до здоров'я, рівнів соціально-партнерської спільноти, ступенів і видів контактів з людьми, що покликані надавати допомогу у збереженні здоров'я.

Зміст моделей консультаційного спілкування, що описано вище успішно реалізуються у різних

сферах, але споріднених за метою. Так, наприклад, зміст економічного напряму реалізується в екологічній та соціальній сферах; психологічним змістом моделі вчителі користуються при розкритті психосоматичних, фізіологічно-гігієнічних, само пізнавальних проблем.

У процесі консультаційного спілкування піддається перевірці поява в учнів нової якості в культурі раціональної поведінки. Формування під час спілкування культури поведінки сприяє розвитку здатностей учнів розуміти зовнішні та внутрішні інформаційні сигнали здоров'я, інакше – навчання учнів сприймати ці сигнали – будуть сприяти збереженню ними власного здоров'я.

У моделях консультаційного спілкування учнями актуалізуються питання підготовки до самостійного вибору професії, до перших кроків майбутньої трудової діяльності, продовження освіти, акцентуються питання самоосвіти та самовдосконалення умінь постійно відстежувати стани здоров'я та причин виникнення нездоров'я.

Як уже підкresлювалося, у трактуванні змісту та напрямів консультаційних моделей існує два підходи: функціональний та особистісний. У межах функціонального підходу консультаційна модель спілкування наповнюється змістом про стан психічних функцій, завдяки яким учні здатні досягти високого рівня ефективності діяльності – швидко сприймають, запам'ятовують навчальну інформацію, встановлюють між предметні зв'язки в пізнавально-орієнтаційній площині засвоєння нових знань.

На ґрунті особистісного підходу змістом консультаційної моделі учні спрямовуються на самопізнання власних якостей особистості, на пізнання мотиву вибору тієї професії, вимог якої співвідносяться із індивідуальними особливостями, емоційними та вольовими властивостями, рисами характеру та виявами темпераменту у ставленні до виконання встановлених правил щодо збереження здоров'я.

Підкreslimо факт вибору вчителем консультаційної моделі спілкування з учнями. Такий вибір обумовлено змістом та формами організації навчання; рівнями підготовки учнів до сприйняття та прийняття до дії потрібної їм інформації про збереження здоров'я чи методу засвоєння нових знань.

Таким чином, у виборі консультаційної моделі спілкування вчитель керується спрямованістю учнів на об'єкт спілкування, мотивами, позитивним ставленням до пізнання, діючими в учнів установками на збереження здоров'я, їх емоційними станами тощо. Отже, консультаційні моделі спілкування вчителя з учнями в навчальній і позанавчальній діяльності – це цілеспрямований вияв потенціалу особистості учнів, що включає їх знання мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, вміння, звички.

Ефективність такого спілкування досягається в ході спільної діяльності вчителя і учнів. Головне тут

полягає в тому, щоб вчитель володів глибокими теоретичними вміннями та психологічними навичками. На засадах консультативних моделей спілкування в учнів виховується любов до пізнання, праці, захопленість вчителем, його готовністю підтримати, допомогти їх долати будь-які труднощі. Безмежне прагнення вчителя навчити учнів збереженню здоров'я і заради цієї мети творити, шукати, осмислювати та впроваджувати у практику передові ідеї та кращий досвід.

Отже, консультативні моделі спілкування є складним інтегративним особистісним утворенням, що забезпечує доцільність і можливість організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя і учнів. Така взаємодія зумовлює розробку спеціального здоров'язбережувального навчально-виховного середовища з освітологічними умовами реалізації його результатів.

Висновки. Наведено уніфіковані за змістом та формами організації консультативні моделі спілкування вчителя з учнями:

Модель 1 – пізнавально-мотиваційна. Вчитель використовуючи інформаційно-рекламні та різного типу повідомлення створює ситуації спілкування – обговорення значущості інформації для життєдіяльності учнів.

Модель 2 – соціально-кар'єрна. Пов'язана з результатами дослідження учнями інноваційно-інформаційного простору, з реалізацією людиною власного потенціалу здоров'я, їх здатності працювати в групі, брати на себе відповідальність за виконання та прийняття рішень.

Модель 3 – практично-ціннісна. Учні спрямовуються на самопізнання, самоконтроль і самооцінку своїх дій, вчинків, культури поведінки в громадських місцях тощо.

Описана в статті наукова інформація про особливості консультативних моделей спілкування потребує подальшого пошуку та конкретизації.

Література

- Кремень В. Г.** Освіта в структурі цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Освіта. – 2010. – № 47-48 (5430-5431). – С. 4.
- Огнев'юк В. О.** Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / Віктор Огнєвюк // Освіта в полікультурних суспільствах / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа СПВ. – Університет в Б'ялоостці. – Варшава, 2012. – 392 с. – С. 117-129.
- Сисоєва С. О.** Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Польсько-український/українсько-польський щорічний «освітологія». – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Випуск I. – 120 с. – С. 22 – 29.
- Фурман А.** Vivat, освітологія! Або мистецтво управління освітнім простором суспільства / А. Фурман // Влада. – 2003. – № 2. – С. 3.

References

- Kremen, V. H.** (2010). Education in the structure of civilization changes. Osvita. 47-48 (5430-5431), 4. (in Ukrainian).
- Ohneviuk, V. O.** (2012). The evolutionary progress of education in the context of osvitolohiiia. Osvita v polikulturynykh suspilstvakh. Red. Vasylia Kremenia, Tadeusha Levovitskoho, Yezhy Nikitorovycha, Svitlany Sysoievoi. Vyshcha pedahohichna shkola SPV. Universitet v Bialostotsi. Varshava, 392. (in Ukrainian).
- Sysoieva, S. O.** (2012). Field of education as research object. Polsko-ukrainskyi/ukrainsko-pol'skiy shchorichnyi «osvitolohiia». K.: VP «Edelveis». Vyp. I, 120. (in Ukrainian).
- Furman, A.** (2003). Vivat, osvitolohiiia! Or the art of managing public educational space. Vlada. 2, 3. (in Ukrainian).

Н. А. Побирченко

КОНСУЛЬТАТИВНЫЕ МОДЕЛИ ОБЩЕНИЯ В ОСВИТОЛОГИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ

Освітологіческе пространство в школьном обучении расширяет личностно-деятельностный потенциал учителя, надежно держит познавательную самостоятельность учащихся в активном здоровьесберегательном состоянии. В статье представлен научно-практический опыт, касающийся переосмысления сущности содержания и форм общения учителя с учениками на уроках, в проведении внеклассных и внешкольных мероприятий, ориентированных на сохранение здоровья.

Ключевые слова: здоровьесберегательное состояние; консультационные модели; освітологіческе пространство; практика сохранения здоров'я на основе общения.

N. Pobirchenko

CONSULTANT MODELS OF COMMUNICATION IN OSVITOLOGICAL SPACE

Osvitological space in schooling extends teacher's activity potential, securely holds the cognitive autonomy of students in active health saving condition. The article presents research and practical experience relating to rethink the nature of the content and form of teacher communication with students in the classroom, in conducting extracurricular and after-school activities that are focused on health.

Show standardized in the content and form of consultative model of teacher communication with students:

Model 1 - cognitive-motivational. Teachers use information, advertising and various types notice, creates a situation of communication - discussion the importance of information for the life of students.

Model 2 - social and career. Related to the students' research of innovation and information space with the implementation of a person's potential health, their ability to work in a group to take responsibility for the performance and making decision.

Model 3 - practical values. Students are directed to self-knowledge, self-control and self-esteem of their actions, behavior, culture, behavior in public places and so on.

Described in the article scientific information about the features of the consultative model of communication requires further searching and specificity.

Keywords: *health saving condition; consultative model; osvitological space; practice of maintaining the health on the basis of the communication.*

Рецензенти

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф., чл.-кор. НАПН України,
Сергєєнкова О. П. – д. психол. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 8.04.2014

УДК 373.5:330

А. М. Гончар

ПСИХОЛОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В УЧНІВ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ

Розглянуто особливості становлення готовності випускника школи до вибору професійно-підприємницької діяльності. На результатах теоретичного аналізу проблеми розроблено і описано технологію розвитку професійно-економічних компетенцій в учнів. Характеризується специфіка підприємливості та діяльності підприємця, що можуть скласти зразок для наслідування учнями профільних класів у професійному самовизначенні.

Ключові слова: *економічна готовність; моральна готовність; практична готовність; професійно-економічні компетенції; психологічна готовність; технологія.*

Вступ. В сучасних умовах переходу України до ринкових відносин, перед випускниками школи постає безліч проблем і запитань, одним з яких є володіння професійно-економічними компетенціями у виборі майбутньої професії. Початок самостійного професійного життя в учнів профільних класів – це перший і найважливіший крок на шляху до самовизначення, самоствердження, всеобщого розвитку особистості.

Випускники школи повинні усвідомлювати, що майбутнє професійне життя вимагатиме від них цілеспрямованості, активних дій, велико-го волевиявлення, щоби не «розгубитися» у сучасному світі професій. Випускникам школи необхідно вміти активно користуватися новими факторами професійного самовизначення. Вибір економіко-підприємницької професії вимагає володіння технологіями, що спрямовують розвиток знань, умінь і навичок, особистісних переконань, пізнавальних інтересів, професійної пам'яті, творчого мислення, а також працездатності та емоційно-вольового потенціалу.

Умови реалізації технології. Поняття «професійно-економічні компетенції» є похідним від

поняття «компетентність». У понятті «компетентність» систематизовано когнітивну, операційно-технологічну складову діяльності, характеризується мотиваційна, етична, соціальна складова у поведінці людини, а також фіксуються результати навчання у формі знань, умінь, системи цілісних орієнтацій, звичок особистості (Кленова Н., 2003, с. 102).

Завдяки набутим компетенціям особистість здатна мобілізувати, реалізувати у діяльності набутий індивідуальний досвід, знання, уміння, способи вирішення проблем. Таким чином, професійно-економічні компетенції у діяльнісному самовизначенні – це професійно-орієнтовані компетенції, завдяки яким особистість усвідомлює необхідність виконувати поставлене перед нею завдання: професійно самовизначатись і обирати соціально необхідну професію (Лукашевич М. П., Бондарчук Л. В., 2005).

Психологічна модель розвитку професійно-економічних компетенцій будується на принципі цілісності, основні положення якого полягають у наступному: пріоритет особистості над діяльністю; конкретизація людиною соціально-значущої мети у життєдіяльну індивідуальну компетентність;